

Αθήνα, 21 Μαρτίου 2022

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ

Εργαστήριο: Άνω Πόλη Θεσσαλονίκης, οι άνθρωποι και η πόλη σε κίνηση 1922-2022

Η ερευνητική ομάδα του έργου «**100memories: Ολοκληρωμένη δράση φυσικής και ψηφιακής τεκμηρίωσης και προβολής της μικρασιατικής προσφυγικής μνήμης**», που υλοποιείται στο **Ινστιτούτο Ιστορικών Ερευνών του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών**, προσκαλεί όσες και όσους ενδιαφέρονται να μελετήσουν το προσφυγικό παρελθόν και να (συν)διαμορφώσουν αφηγήσεις για την ιστορία και το παρόν της Θεσσαλονίκης σε ένα εργαστήριο με θέμα: «**Άνω Πόλη Θεσσαλονίκης, οι άνθρωποι και η πόλη σε κίνηση 1922-2022**». Στο πλαίσιο του εργαστηρίου θα πραγματοποιηθούν τέσσερις συναντήσεις (Απρίλιο και Μάιο) στο **Μουσείο Προσφύγων**, στην Πολιτιστική Γειτονιά του Δήμου Νεάπολης Συκεών και στον **Πολυχώρο Πολιτισμού Ισλαχανέ**.

Το ερευνητικό έργο «100memories» επιχειρεί να συνδέσει την ιστορική έρευνα για την προσφυγική εγκατάσταση και τις μεταναστευτικές ροές του 20ού αιώνα, με τη χρήση καινοτόμων τεχνολογικών μεθόδων και εργαλείων με στόχο την τεκμηρίωση, διάδοση και αναπαράσταση όχι μόνο της ιστορικής μνήμης γύρω από τον προσφυγικό-μεταναστευτικό πληθυσμό αλλά τον τρόπο που σε πολιτικό και κοινωνικό επίπεδο η ιστορία της σύγχρονης Ελλάδας συνυφαίνεται με την προσφυγική άφιξη και εγκατάσταση του 1922 και τα μεταναστευτικά ρεύματα -από και προς την Ελλάδα- που ακολούθησαν. **Το έργο, μεταξύ άλλων, εστιάζει στην περιοχή της Άνω Πόλης της Θεσσαλονίκης επιχειρώντας να φωτίσει την καθημερινότητα των προσφύγων μέσα από το αποτύπωμά της στον αστικό χώρο.**

Η πόλη ως χώρος κατοικίας, εργασίας, ελεύθερου χρόνου, ως ο χώρος της παραγωγής και της κοινωνικής αναπαραγωγής, ως χώρος συναντήσεων και συγκρούσεων θα βρεθεί στο επίκεντρο του ενδιαφέροντός μας. Οι ερευνητές του έργου και οι κάτοικοι της πόλης θα συναντηθούν και θα προσπαθήσουν μαζί να συγκροτήσουν μια βιογραφία της πόλης εκκινώντας από τους πιο «ταπεινούς» χώρους της καθημερινής ζωής. Από την ενσωμάτωση της Θεσσαλονίκης στο ελληνικό κράτος το 1912 έως την άφιξη των προσφύγων μεσολάβησαν 10 χρόνια, στα οποία η πόλη δέχτηκε προσφυγικούς πληθυσμούς από τη Βουλγαρία, τη Σερβία, τη Ρωσία, τον Καύκασο αλλά και την Μικρά Ασία. Παράλληλα η πυρκαγιά του 1917 οδήγησε στην αναδιάρθρωση του κέντρου της πόλης, με την απομάκρυνση μεγάλου μέρους του εβραϊκού πληθυσμού από το ιστορικό κέντρο. Η έλευση των προσφύγων και η ταυτόχρονη απομάκρυνση των ανταλλάξιμων πληθυσμών άλλαξε για ακόμα μια φορά την πόλη αλλά και τον πληθυσμό της.

Σκηνές και αυτοσχέδιες παράγκες αποτέλεσαν τα πρώτα σπίτια των προσφύγων στο κέντρο της πόλης αλλά και σε περιοχές έξω από τα τείχη της, ορίζοντας την αρχή μιας νέας περιόδου. Το αποτύπωμα αυτής της ιστορίας βρίσκεται στους δρόμους και στα ημιδημόσια σοκάκια της Άνω Πόλης, στις καστρόπληκτες κατοικίες και στη μνήμη των ντόπιων. Τι μπορούμε να μάθουμε από τα υπολείμματα χτισμάτων πάνω στα τείχη της Άνω Πόλης, από μια μαρμαρίνη πλάκα με μια εβραϊκή επιγραφή που έχει επαναχρησιμοποιηθεί ως οικοδομικό υλικό σε ένα δρομάκι; Τι ιστορίες μπορεί να αφηγηθεί ένα

1922-2022

100 memories

Ολοκληρωμένη δράση φυσικής και ψηφιακής τεκμηρίωσης και προβολής της μικροιστορικής προσφυγικής μνήμης

#100memories

Μνήμη, Ψηφιακός Κόσμος και Δημόσια Ιστορία
έναν αιώνα μετακίνησης σε ένα μέλλον καινοτομίας

Email: 100memories@eie.gr

Τηλ.: +30 210.72.73.582

προσφυγικό σπίτι; Πώς συναντιέται στα σπίτια της Άνω Πόλης η προσφυγική εμπειρία του 1922 με αυτή του 2015; Τι φανερώνουν τα γκράφιτι στους τοίχους της γειτονιάς;

Σε αυτούς τους μικρούς, «ασήμαντους» χώρους της καθημερινότητας καθρεφτίζονται οι μεγάλες και «σημαντικές» ιστορίες των ξεριζωμών, των πολέμων, των πολιτικών συγκρούσεων, των οικονομικών καταστροφών. Καθρεφτίζονται όμως παράλληλα και οι ιστορίες του μόχθου, της ελπίδας και του αγώνα για επιβίωση. Σε μια ανάγνωση που εκκινεί από τους χώρους της καθημερινής ζωής, οι πρόσφυγες νοηματοδοτούνται ως δρώντα υποκείμενα που μέσα από ατομικές και συλλογικές πρακτικές επιχειρούν να ξαναχτίσουν τις ζωές τους -και κατά συνέπεια τις (νέες) πόλεις που κατοικούν. Αυτές τις ιστορίες της Άνω Πόλης και ευρύτερα της Θεσσαλονίκης θα επιχειρήσουμε να ανακαλύψουμε και να καταγράψουμε στα τέσσερα εργαστήρια που θα οργανώσουμε τον Απρίλιο και το Μάιο του 2022.

Πρόγραμμα εργαστηρίων:

Παρασκευή, **1 Απριλίου 2022**, Μουσείο Προσφύγων, Πολιτιστική Γειτονιά του Δήμου Νεάπολης Συκεών

Παρασκευή, **8 Απριλίου 2022**, Πολυχώρος Πολιτισμού Ισλαχανέ

Παρασκευή, **13 Μαΐου 2022**, Μουσείο Προσφύγων, Πολιτιστική Γειτονιά του Δήμου Νεάπολης Συκεών

Παρασκευή, **27 Μαΐου 2022**, Πολυχώρος Πολιτισμού Ισλαχανέ

Ώρα: **18.00**

Χώρος: Τα εργαστήρια φιλοξενούνται στο **Μουσείο Προσφύγων** στην Πολιτιστική Γειτονιά του Δήμου Νεάπολης Συκεών (Εβρου 49, Τ.Κ. 566 25) και στον **Πολυχώρο Πολιτισμού Ισλαχανέ** (Ελένης Ζωγράφου 2, Τ.Κ. 546 34) στη Θεσσαλονίκη.

Ελεύθερη συμμετοχή, μετά από ηλεκτρονική δήλωση [εδώ](https://forms.gle/iPEd7qH1H2egvxCU9) (<https://forms.gle/iPEd7qH1H2egvxCU9>) ή στο email: 100memories@eie.gr

Θα τηρηθεί σειρά προτεραιότητας και όλα τα υγειονομικά μέτρα προστασίας, καθώς και οι οδηγίες που θα είναι σε ισχύ την ημέρα διεξαγωγής, για την παραμονή σε κλειστούς χώρους.

Πληροφορίες στο τηλέφωνο: 210.72.73.582.

--

Το ερευνητικό έργο υλοποιείται από το **Ινστιτούτο Ιστορικών Ερευνών** του **Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών** με τη σύμπραξη των συνεταιριστικών επιχειρήσεων **Sociality** (με αντικείμενο την τεχνολογία) και **Commonspace** (με αντικείμενο τον συμμετοχικό σχεδιασμό) στο πλαίσιο της δράσης «Ερευνώ – Δημιουργώ – Καινοτομώ» και συγχρηματοδοτείται από την Ε.Ε. και εθνικούς πόρους μέσω του Ε.Π. «Ανταγωνιστικότητα, επιχειρηματικότητα και καινοτομία (ΕΠΑνΕΚ)» (κωδικός έργου: Τ2ΕΔΚ-04827).